

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini
Spedizione in abbonamento postale

Prezzo - Cena Lir 0.50

Štev. 231

V Ljubljani, v soboto, 10. oktobra 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provinzia Italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo štev. 866

Zatišje na egiptovskem bojišču

Italijansko uradno vojno poročilo št. 866 pravi:

Na bojišču pri El Alameinu le neznatno delovanje.

Včeraj je avtomatsko orožje pehotne divizije »Folgore« s sestrelilo en »Hurricane«. Pilot, južnoafrikanec, je bil ujet. Drugo letalo, ki so ga sestrelili strelci istega oddelka, je padlo na tla blizu Him Himata.

7. oktobra popoldne so angleški lovci s strojnimi obdelovalnimi sanitetne oddelke, divizije »Folgore«, ki so nosili vidna znamenja in tri bolničarje ubili, 12 pa jih ranili.

Napoved o povračilu za nečloveško postopanje Angležev z italijanskimi vojaki in ujetniki

Dodatek k italijanskemu vojnemu poročilu št. 866 pravi:

Štirje angleški lovci so 7. oktobra ob 13.45 obdelovali s krogli sanitetne oddelke divizije »Folgore«. Ti letalci so nastopali iz višine manj kakor 20 metrov in brez tveganja, ker je šlo za bolničarske oddelke, ki niso zaščiteni s protiletalsko obrambo. Številni redni znaki za spoznavanje teh naprav in razpostavitve na visoki planoti pri svetlem dnevu niso mogli preprečiti tega zločina dejanja, ki je povzročilo tri mrtve in 12 ranjenih med bolničarji. Odslej ni več mogoče verjeti na nehotene pomote pri tem žalostnem dogodku, če ga primerjamo z drugimi, ki so se dogodili pri nedavnem angleškem nastopu pri Tobruku. Ti dogodki, ki so strogo dokazani z listinami, se dajo takole povzeti: 13. septembra je en častnik in 6 letalec v nekem avtomobilu zapustilo eno naših sprednjih skladišč in napredovalo nekaj deset kilometrov v puščavo, da bi tam zbralo nekaj gradiva. Zaradi pokvare se je moral avtomobil ustaviti, in ko so ga popravljali, ga je obkolilo šest angleških avtomobilov, ki so prišli od juga. Kakih 40 Avstrancev, oboroženih s puškami in strojnimi, je onemogočilo odpor, ker so bili številni in po okoliščinah v premoči. Med Avstranci je bil angleški častnik, ki je poveljeval, in en Francoz. Nato so Avstranci hladno iz kratke razdalje streljali na naše ujetnike, in ko so se prepričali, da so mrtvi ali smrtno ranjeni, so nadaljevali pot proti severu. En letalec pa je ostal nepoškodovan, pa so mislili, da je mrtev, ker je ležal neugibno. Pozneje se mu je posrečilo v družbi drugega hudo ranjenega vojaka doseči eno naših prednjih postojank in poročiti o dogodku.

V naše roke je padlo tudi povelje ob napadu na Tobruk: »Deseti vod se bo ločil v oddelek, ki bo napadel zavetišče B 1082 in vse, ki so notri, je treba ubiti. To je torej povelje, ki se ne da opravičiti od nikogar in

Rooseveltove obljube Amerikancem – za po vojni

Rim, 10. oktobra. s. Na severnoameriški trgovski konferenci, ki je bila te dni v Bostonu, je Bela hiša uprizorila eno tistih propagandnih baharij, s kakršnimi skuša vlada med ameriškim prebivalstvom vzbuditi navdušenje za »Rooseveltovo vojno«. Toda posebnega navdušenja za to vojno ni. Kljub vsemu hrupu, ki ga uganjajo z »Rooseveltovo vojno« ameriški tisk in radio, ki sta v judovskih rokah, je velika večina ameriškega prebivalstva bolj prizadeta s to vojno svojega predsednika kakor s čim drugim.

V Bostonu je imel uradni govor državni tajnik Summer Welles, ki je bral strastno, nalašč za to priliko pripravljeno poročilo predsednika Roosevelta. Govor in poročilo, ki sta bila okrašena z vsemi mogočimi govorniki in evetkami, na pol svetopisemskimi in na pol demokratičnimi, kar je značilno za severnoameriške politične govornike, vsebuje v glavnem naslednje misli:

1. Obljubljata narodom, da bodo po vojni odpravljene carske meje in omejitve dela, ki so vse doslej ovirale mednarodno trgovino. Seveda pa pri tem ne priznavata, da je takšne ovire začela postavljati Velika Britanija s svojimi proslutimi preferenčnimi tarifami za dominanco, ki so povzročile toliko škode italijanski, nemški in japonski trgovini. Te ovire so se se povečale s slovitimi zapori, ki jo je določila severnoameriška vlada, da se Evropejci in Azijci ne bi izseljevali. Gre torej za drugo izdajo tistih fraz, s katerimi je predsednik Wilson v prejšnji svetovni vojni varal svet. Ljudstvo, ki so ga Američani in Angleži tedaj tako neramno prevarali, prav nič ne verjame zdaj novim obljubam iz Londona in Washingtona in nima nobenega namena ponoviti ta poskus.

2. Govor Summerja Wellesa je razlaga, v čem obstoji »slovit« dostop vseh narodov do surovin na svetu, ki ga objublja atlantski sporazum. To točko atlantskega sporazuma se je posrečilo zelo popularizirati v Združenih ameriških državah zlasti med trgovskim in finančnim svetom. V raznih krogih so videli v razglasitvi atlantskega sporazuma nevarnost za rudarske, poljedelske in trgovske monopolne Združeni ameriški držav in britanski narodov. Summer Welles je hitro potolažil te kroge ter dejal, da tisti »slovit« dostop vseh narodov pomeni, da bodo imeli vsi narodi pravico kupovati surovine od tistih narodov, ki jih imajo.

3. Summer Welles je končno razložil severnoameriškim trgovcem, kako ogromno korist bodo imeli od zmage, ko bo zavladal mir na svetu, ki bo povsem obubošan in v pomanjkanju. Tedaj bo ogromna severnoameriška industrija začela delati

Stalno uspešno nemško prodiranje na Kavkazu

Italijanske čete odbile sovjetske napade ob Donu — Velik plen po bitkah ob Ilmenskem jezeru

Hitlerjev glavni stan, 10. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na Kavkazu so si napadalne čete utrle pot naprej in zavzele v ogorčenih borbah po gozdovih nove višinske grebene.

Na bojišču ob Donu so romunske in italijanske čete zavrnile sovjetske sunke.

V srednjem odseku bojišča so bili po uspešnih napadih zavzete številne trdnjave in postojanke; pripelanih je bilo večje število ujetnikov.

Jugovzhodno od Ilmerskega jezera so čete kopne vojske, orožja SS in letalske edince, ki se bojujejo na kopnem, priborile ob uspešni podpori letalskega orožja nadaljnje ozemlje in razbile, odnosno uničile pet sovjetskih divizij

in 2 strelski brigadi. Od 27. septembra dalje je bilo tu zajetih 5288 ujetnikov, razen tega pa zaplenjenih ali uničenih 13 oklepnikov, 108 topov, 125 metalcev granat, veliko število strojnice in drugega orožja za pehoto. V ogromnih krvavih izgubah, ki so jih utrpeli Sovjeti, je število padlih trikrat večje kakor ujetih.

Po neuspešnem dnevnem vzemirjevalnem poletu enega angleškega letala nad posarsko-pfalškim področjem je preteklo noč nekaj angleških letal priletelo nad Nemški zaliv. Eno letalo je bilo sestreljeno. Drug bombnik je bil sestreljen pri napadu proti zapadni francoski obali. V jutranjih urah današnjega dneva so nekatera angleška letala preletela zapadno nemško ozemlje. Maloštevilne rušilne bombe, ki so jih odvrгла, niso povzročile nobene škode.

Nov nemški odgovor glede uklenitve ujetnikov

Hitlerjev glavni stan, 10. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole:

V zvezi z obvestilom vrhovnega poveljstva nemške vojske z dne 7. oktobra t. l. o protikupepu za vezanje nemških vojnih ujetnikov, ki so bili odpeljani z obale pri Dieppu in pri napadu na otok Sarg, je angleška vlada dala samu izmikajoč odgovor, pri čemer se opira na izjave nemških ujetnikov, češ da niso bili zvezani, in pristavlja, da ni odobrila in tudi ne bo odobrila vezanja vojnih ujetnikov. Na te zavite izjave angleške vlade se nemška vlada ni mogla zaneesti in je zaradi tega dne 8. oktobra ob 12 odredila, naj se vrže v okove in vezi 107 angleških častnikov in 1269 angleških podčastnikov

Italija v vojni – poročstvo za neizogibno zmago Osi

Budimpešta, 10. okt. s. »Pester Lloyd« pri naša uvodnik o Italiji v vojni. Najprej poudarja neomajno trdnost italijanske notranje fronte ter voljo do zmage, ki navdihuje italijansko ljudstvo do dna duše. Potem list omenja in podčrtava italijansko sodelovanje v sedanjem spopadu ter pravi:

»Italijanske oborožene sile so navzoče in delavne povsod, kjer se bije boj zoper angleški imperij: v Afriki in na Sredozemskem morju. Italija je po dveh letih vojne in blesteh junaštev sovražniku vsilila svojo voljo. Danes vidi angleška vojna mornarica, da ji je zaradi hra-

brosti, sposobnosti in stanovitnosti italijanskih mornarjev pot po Sredozemskem morju zaprta. To je uspeh izrednega pomena tako z vojaškega kakor moralnega stališča. Bajka o nepremagljivosti angleške mornarice se je podrla pod trdimi udarci, katere ji je zadalo italijansko brodogradništvo.

Italijanski vojaki so navzoči tudi v Rusiji in njihove zmage od njihove nepretrganosti protiboljševske politike fašizma. Hrabrost italijanskega vojaka ter kar se da visoka morala italijanskega ljudstva sta dobri znamenji. Zaradi tega končna zmaga državam Osi ne more uiti.

Angleška zbornica razpravlja o vladni politiki do Indije

Berlin, 10. oktobra. s. Berlinski tisk se bavi z uspehom volitev v spodnji zbornici glede indijske politike, kakršno zastopa angleška vlada in ki ima v Ameriju svojega naimočnejšega zagovornika. 260 glasov je odobrilo to politiko, 17 pa jih je bilo nasprotnih. To jasno dokazuje

— poudarja list »Nachtausgabe« — kako zastopniki angleškega naroda podpirajo krvavo strahovladno v Indiji. List navaja izjave raznih govornikov v spodnji zbornici ter zaključuje, da bi prav te izjave morale biti narodnemu indijskemu kongresu in indijskemu gibanju za svobodo spodbuda, da bi z vsemi silami vztrajali v boju do zadnjega in se upirali krutemu angleškemu nasilju.

Rim, 10. okt. s. V angleški spodnji zbornici je prišlo do hudega prepiranja glede indijskega vprašanja. Zanimivo je, da je angleška vlada tudi tokrat vztrajala v svojem sovražnem nerazumevanju, medtem ko so razni govorniki skušali pojasniti javno-angleško mnenje. V angleških krogih so namreč hudo v skrbeh zaradi položaja v Indiji; zato bi radi našli kakršno koli rešitev, pa čeprav bi bila neugodna. Tako je na primer zastopnik neodvisne delavske stranke Maxton poudaril, da vladni zakonski načrt za Indijo obsega le posttranske zadeve; dejal je, da se indijsko ljudstvo ne da s silo spraviti do tega, da bi se bojevalo, če ne mara, kakor tudi ni bilo mogoče potegniti v boj Malajcev in Birmancev. Drug zastopnik neodvisne delavske stranke Stephan Campbell je v temnih barvah orisal indijski položaj in prav tako govoril o možnosti, da bi Velika Britanija lahko izgubila Indijo, kakor je že izgubila Birmanijo. Dodal je, da bi angleška vlada morala sklicati vse indijske stranke, takoj izpustiti kongresne voditelje ter Gnahdija imenovati za podkralja. Bivši vojni minister Stanley je izjavil, da ni mogoče obsoditi milijonov Indijcev na večno državljansko vojno. Poslanec Graham White je govoril o ameriških sodbah glede indijskega položaja, medtem ko je zastopnik delavske stranke Prove zatrjeval, da minister za Indijo Amery ni ničesar ukrenil, da bi se sedanja napetost ublažila in da konservativna stranka pod Churchillovim vodstvom spravlja v nevarnost angleško cesarstvo. Tudi on je vztrajal, da je treba indijske kongresne voditelje osvoboditi, angleška vlada pa mora narodni indijski vladi prepustiti oblast in nadzor nad vojsko. Bivši vojni minister Greenwood je izrazil bojazn, da bi si Angleži s svojim ravnanjem lahko odtujili zadnje prijatelje, ki so jim ostali še naklonjeni v Indiji.

Na vse to je odgovoril zastopnik ministrskega predsednika Attlee, ki je dejal, da je Velika Britanija izgubila Birmanijo zaradi svoje politike do birmanskega ljudstva, vrh tega je skušal pojasniti, da bi se Crippsove ponudbe indijskemu narodu dale še zmeraj sprejeti. Nazadnje je govoril o prav nesrečnem Gandhijevem ravnanju, po katerem je prišlo do zelo hladnih odnosov med Veliko Britanijo in Indijo.

Nemci so postavili v bližini Calaisa dva ogromna žaromete, s katerima so delali poskuse. Žaromet sta tako močna, da sega njun svetlobni stožec prav do angleške obale, ter jo jasno razsvetljuje.

in vojakov, ki so bili zajeti pri Dieppu. Vojaški duhovniki, zdravstveno osebje ter bolni in ranjeni vojaki niso bili zvezani.

Dne 8. oktobra zvečer je angleško vojno ministrstvo objavilo, da bo pustilo s svoje strani na to odredbo nemškega vrhovnega poveljstva zvezati enako število nemških vojnih ujetnikov. Če se to zgodi, bo nemško vojno poveljstvo 10. oktobra vrгло v okove in vezi trikrat večje število angleških ujetnikov, kolikor bo povezanih nemških ujetnikov v Angliji.

Prefekti poročajo Duceju

Rim, 10. okt. s. Duce je nadaljeval s sprejemanjem poročil od prefektov in je včeraj od 17 do 19 sprejel prefekte: Salerna iz Bologne, Villasanto iz Ferrare, Bonfondija iz Forlija, Vella iz Modene, Passerinija iz Parme, De Bonisa iz Piacenze, Radonija iz Ravenne, Vittadinija iz Reggio Emilia.

Italijanske vojne izgube v septembru

Rim, 10. okt. s. Vrhovno poveljstvo Oboroženih sil poroča:

Izgube, ugotovljene v mesecu septembru in tiste, ki jih poprejšnji seznami ne vsebujejo in za katere so do 30. septembra prišle določene listine ter imena, so naslednje:

Vojska in milica:
Egipt: padlih 481, ranjenih 687, pogrešanih 3364;
Rusija: (12. seznam) padlih 1054, ranjenih 4121, pogrešanih 1909;
Balkan: padlih 231, ranjenih 364, pogrešanih 24;
Mornarica: padlih 58, ranjenih 200, pogrešanih 278;
Letalstvo: padlih 49, ranjenih 59, pogrešanih 57.

Seznami padlih so objavljeni v posebnem večerajšem dodatku »Oborožene sile«.

Slavnim bojevnikom in njihovim rodbinam velja ganjena in nevenljiva hvaležnost domovine.

Hitlerjevo odlikovanje za 202. letalsko zmago

Hitlerjev glavni stan, 10. oktobra. s. Hitler je poveljnika nekega lovskega letalskega roja, majorja Hermana Grafa, ki je dosegel svojo 202. letalsko zmago počastil z najvišjim nemškim odlikovanjem za hrabrost, in sicer mu je dal viteški križ s hrastovim listem, z meči in z briljanti na repu železnega križa. Major Graf je peti pripadnik nemških oboroženih sil, ki je dobil to najvišje odlikovanje. Ko listi poročajo o tem, pripominjajo, da je major Graf večino svojih zmag dosegel na južnem odseku ruskega bojišča, in sicer v veliki letošnji nemški polletni ofenzivi.

Zahvala za sprejem italijanskih ranjencev v Bolgariji

Sofija, 10. oktobra. s. Vsi bolgarski časopisi objavljajo z velikim poudarkom naslednje obvestilo: Italijanski poslanik Magistrati je poslal predsedniku bolgarskega ministrskega sveta Filovu pismo, v katerem se bolgarski vladi in bolgarskemu narodu v imenu fašistične vlade in vrhovnega poveljstva italijanskih oboroženih sil zahvaljuje za gostoljubnost in tople sprejeme, ki so jih bili deležni italijanskih pohabljenih in ranjenih za svojega dolgega bivanja v Bolgariji.

Hrvaški odmevi italijanske pomorske zmage

Zagreb, 10. oktobra. s. Hrvaški tisk se še zmeraj bavi z velikim uspehom, ki ga je dosegel poveljnik Grossi ter poudarja kakšne velike nevarnosti je podmornica srečno prebrédla na Tihem morju.

List »Hrvatski narod« posebej podčrtava neutrudno delovanje italijanske vojne mornarice, ki ne deluje samo na Sredozemskem morju, marveč tudi na zelo oddaljenih morjih.

Zakon o počastitvi spomina padlega madžarskega podregenta

Budimpešta, 10. okt. s. Predsednik madžarske vlade je poslanski zbornici predložil zakonski osnutek za počastitev spomina Štefana Horthyja, ki je junaško padel na vzhodnem bojišču. Madžarski narod misli s tem pokazati svojo hvaležnost Horthyjevi rodbini. Zakonski načrt določa pokopino vdovi Štefana Horthyja in njegovemu sinu, Rodbijskim članom hrabrega padlega ter potomcem je podeljen naslov prejasna visokost. Vzgoja malega Štefana Horthyja je zaupana regentu, ki bo njegov varuh.

Težave s turškimi potopljenimi bankovci

Cariograd, 10. oktobra. s. Parnik, ki je vozil turške bankovce, tiskane v Angliji, je osno letalstvo potopilo v direiski luki. Zaradi tega je turška vlada sklenila razveljaviti te bankovce, ki so bili čisto podobni stari, razen da je namesto Atatürkove slike bila slika predsednika Ismeta Inenija. Vsekakor pa so ljudje bankovce polovili iz morja ter jih kdo ve kako spravili v Turčijo in izkoristili podobnost s stari. Zato je vlada zdaj sklenila vzeti iz obtoka vse bankovce po sto turških funtov s sliko Atatürka, da prepreči zmešnjave.

Kukoviča Kazimirja, žrtev komunističnih plačancev, bomo spremili danes ob 4 popoldne z Zal na zadnji poti k njegovemu grobu. Naj nam ostane ta neuklonljivi borec svetel vzgled proti zlu, njega pa ohranimo v častnem spominu!

Babnika Janeza zadnja pot

V Dobrunjah so včeraj ob 3 popoldne pokopali zemsko ostanke Babnikovega očeta, žrtev komunističnih partizanov. Obilna udeležba na pogrebu je zgovorno pričala, kako priljubljen je bil pokojni strojar med ljudmi. Bil je iz kmečke hiše, pošten, pravi sin slovenskega poštenega ljudstva, ki se je dvignilo proti komunističnim tolpom in se pridružil borec, ki hočejo za vedno zbrisati s slovenske zemlje — komunistem.

Padel je pod krogami iz strojnice, ki je zagregljala slednjo zemsko pesem iz zasede, kakor so pač komunisti vajeni borbe. Iz zasede streljajo, iz zasede ubijajo, toda naj vedo, da njihov teror ne more udušiti ogorčenja in neustrašenosti našega ljudstva, ki je vstalo in se bori proti uničevalcem našega naroda.

Babnik zapušča užaloščeno družino, kateri izrekamo ob izgubi naše globoko sožalje. Babnik Janez nam bo ostal vsem simbol neuklonljive volje in vztrajnosti v borbi proti uničevalcem našega ljudstva, morilec pa naj vedo, da stoji za tem delovnim človekom, ki je padel pod njihovimi krogami, ljudstvo, delovno kmečko ljudstvo, ki se je pustilo pestiti plačancem komunističnih voditeljev do mere. Ta mera pa je polna!

Drž. učiteljske v Ljubljani. Ravnateljstvo drž. učiteljske sporoča: Otvoritev službe božja za obe vadnici (učencem in učenkam I. razreda ni treba priti) in za učiteljske je v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 9 v cerkvi Sreča Jezusovega. Učenci in učence naj se zberejo ob tri četrti na 9 pred cerkvijo, na kar jih bodo razredni učitelji peljali v cerkev. Vadniški učenci in učence naj se postavijo pred klopi, učenci in učence učiteljske pa naj zasedejo klopi in se postavijo po sredini cerkve. Pevci in pevke gredo na kor. Pevci in pevke imajo v nedeljo, dne 11. t. m. ob 10 v Marijanski obvezno pevsko vajo. Učenci in učence obeh oddelkov I. ter učenci V. letnika prično v torek, dne 13. t. m. z rednim poukom. Kje, bodo zvedeli v ponedeljek v cerkvi. Kdaj bodo pričeli ostali oddelki učiteljske in vadniški razredi z rednim poukom, bo objavljeno v časopisih. Gledalo se bo, da čimprej, je pa treba prej v poslopu na Resljevi cesti izvršiti nekatera neobhodno potrebna popravila. Za učiteljski zbor: V ponedeljek po službi božji v risalnici seja za vse učiteljske učiteljske in obeh vadnic.

Nova proga št. Vid — Ježica slovesno odprta železnica veže gorenjsko in kamniško progo

Pretekli ponedeljek, dne 5. oktobra 1942, je bila slovesno odprta železniška proga št. Vid — Ježica, ki veže gorenjsko in kamniško progo. Deset minut pred 10. je odpeljala s Črnuč v št. Vid posebna lokomotiva z enim vagonom zastopnike oblasti iz Kamnika, Domžal in Črnuč novemu vlaku naproti. Ob pol 11 je privzela po novi progi iz št. Vida na Ježico derezina-izvidnica; točno 10 minut pred 11 pa je pripeljal na črnuško postajo prvi lepo ozaljšani vlak. Bil je to obenem že tudi prvi redni vlak, ki je odpeljal v jutranjih urah iz Beljaka in ki je pripeljal s seboj v salonskem vozu, ki je bil priklopljen zadaj k vlaku, poleg drugih potnikov tudi gauleiterja dr. Rainerja, zastopnike narodnosocialistične stranke, drž. oblasti itd. Na čelu vlaka je bila velika lokomotiva z velikim znakom nemške države spredaj; vagoni pa so bili vsi v vencih. En vagon je bil poln mladine, ki je posebno vneto pozdravljala. Slovesen sprejem prvega vlaka je bil na Črnučah. Ko je vozil vlak skozi slavalok z napisom »Kreis Stein grüsst den ersten Zug« je zaigrala godba finančarjev iz št. Vida slovesen komad. Novo črnuško postajno poslopje je bilo vse v zastavah, na peronu pa je bila zbrana gotovo vsa črnuška občina. Ko se je vlak ustavil in je gauleiter s svojim spremstvom izstopil, je pristopil k njemu novi črnuški občinski komisar Seiger Ernest, ki je pozdravil s kratkim govorom gauleiterja, za njim pa je pozdravil gauleiterja še komandant obmejne finančne službe, na kar sta pristopili h gauleiterju dve lepo oblečeni deklici in mu poklonili krasen šopek. Nato je sprejel gauleiter raport komandanta častne čete, ki je bila razpostavljena na peronu, in jo z dvig-

njeno roko s svojim spremstvom obšel. Poleg ljudskošolskih otrok pod vodstvom šol. upravitelja Fulaferja in drugega učiteljskega in vseh oddelkov otroškega vrta pod vodstvom svojih vzgojiteljic so bile zbrane na peronu vse strankine organizacije v uniformah oziroma z zastavicami. Nadalje je bilo ondi tudi sedem ženskih narodnih noš, pri katerih se je gauleiter najdalje zamudil. Med obhodom posameznih skupin se je vlak v toliko pomaknil naprej, da je gauleiter po svojem pregledu s svojim spremstvom lahko takoj stopil v salonski voz. Ko je vlak odhajal, so ženske strankine skupine peke nacionalne pesmi. Nova proga je bila zgrajena v kratkem času dobrega pol leta. Delo je prevzela nürnberška družba za globoke zgradbe (Tiefbaugesellschaft) Fritz Schlie in jih je opravila skoro izključno z domačini. Tako to delavstvo kakor tudi ono z nove ceste in iz transformatorja KDA je imelo ta dan plačan, bilo pa je prosto že od 10 dalje. Nova proga meri točno 4,8 km, in sicer od odcepa pri drž. cesti na Ježico do priključka h gorenjski progi na Poljanah v št. Vidu. Proga je dvotirna, vendar so zaenkrat končana dela s prvimi tirni. Promet po novi progi je že normalen. Nova zvezna proga je za kamniški okraj kakor tudi za vso Gorenjsko ob gorenjski progi velikega gospodarskega pomena. Z izvršitvijo proge št. Vid — Ježica pa je storjen še prvi del programa Drugi del programa vsebuje zvezno žel. progo od Črnuč do Laz, o čemer bomo pa prihodnje kaj sporočiti. — S tem v zvezi je bil 5. oktobra t. l. ob 10.20 uri prekinjen tranzitni promet med Ljubljano in Črnučami oziroma Kamnikom.

Najvišje cene za gobe in kostanj v Ljubljani

Zaradi večjega dovoza raznovrstnih užitnih gob in kostanja v Ljubljano je mestni tržni urad Visokega komisariata predložil najvišje dopustne cene za gobe in domači kostanj ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 4827-1 Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene za gobe od sobote 10. oktobra 1942-XX zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati sveže gobe in jih plačevati so naslednje:

Zlahtne gobe 10.50 lir za kilogram. V skupino zlahtnih gob spadajo: užitni goban ali jurček (boletus edulis), bronasti goban (boletus nereus) in karželj (amanita caesarea).

Užitne gobe II. skupine 6. lir za kilogram. V to II. skupino spadajo: turek (boletus rufus), brezov goban ali ded (boletus scaber), sladki goban (boletus impolitus), maslenka (boletus luteus), lični goban (boletus elegans), zrnati goban ali ovčarka ali slinavka (boletus granulatus), borov glivec (sparassis ramosa), brinjek ali sirovka (lactaria deliciosa), sivka ali mraznica (tricholoma portentosum), čebular (tricholoma colossus), lisička (cantharellus cibarius), mrtvaška trobenta (croterellus cornucopiosus), rumena trobenta (craterellus luteus), medvedove tačke ali rumena griva (clavaria flava), rumeni ježek (hydnum repandum), rjavi ježek (hydnum imbricatum), možek ali kozji parkelj ali jelenov jezik (polyporus pes caprae), zemljevec (polyporus confluens), navadna štorovka (armillaria mellea).

Prodaja starih, mehkih, gnilih ali črvivih gob je sploh prepovedana.

Opozarjamo, da je gobe dovoljeno prodajati samo na tehnično, ker so merice na ljubljanskem živilskem trgu odpravljene.

Ker vse prebivalstvo še ne loči raznovrstnih gob, je cenik čim najbolj poenostavljen ter so razdeljene vse užitne gobe samo na dve skupini. Kakor vidimo, imamo v prvi skupini samo tri zlahtne gobe, v drugi skupini pa vse druge užitne gobe. Pri vsaki skupini imamo dve ceni ter prva cena velja za gobe, ki so primerne za vlaganje, druga cena pa za gobe,

ki jih moramo takoj pripraviti ali posušiti. Ker so odpravljene merice in je predpisano prodajanje na tehnično, je tudi enotna cena za drugo skupino užitnih gob pravilna in pravična, saj so najboljše gobe te skupine navadno večje in težje, slabše pa manjše in lažje, da tudi nabiralci gob nikakor ne bodo prikrajšani.

Nabrane gobe moramo takoj razložiti v hladnem prostoru ter jih nikdar ne smemo pustiti pred uporabo ležati čez 20 do 30 ur. Gobijh jedi nikdar ne pogrevamo, ker so pogrete gobe nezdružive in večkrat zdravju nevarne. Najlepše gobe vlagajmo, druge pa sušimo, da bomo imeli pozimi čim večjo zalogo. Zaradi težje prebavljivosti nekaterih gob, moramo n. pr. čebularju sleči kožico s klobuka, medvedjim tačkam porezati vrške, ježke ostrgati itd.

Nabiralec pa opozarjamo, naj gob, ki jih ne pozna, nikar ne trgajo ali ne razbijajo, saj so morda prav dobre vmes ali pa vsaj s svojimi živimi barvami krase naše gozdove.

Domačemu kostanju je določena najvišja dopustna cena 4 lire za kilogram.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti enako kot pri vsem blagu vidno označene tudi pri gobah in kostanju ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu ter pred semenskim, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljanski.

Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I bo razdelila med svoje člane nekaj semenskega krompirja »Bintje« za saditev spomladi v ponedeljek dne 12. t. m. od 14 do 16 popoldne pri blagajniku G. Drenig, Cesta v Rožno dolino 36. Obenem bo neobvezno sprejemala naročila za semenski pozni krompir »Oneidovec« ter naročila sadnih dreves.

Dovoljenje za izvoz in uvoz blaga

Tvrdke, ki so vložile prošnje za uvoz odnosno izvoz, se pozivajo, da v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25-II prevzamejo med uradnimi urami od 9—13 in od 16—19 uvozna oziroma izvozna dovoljenja.

Propagandna športna prireditev na Rakovniku

V nedeljo, 11. t. m. bo v klubskih prostorih S. K. Korotana na Rakovniku table-tenis turnir. Tekmovanje bo obstajalo iz discipline: single posameznikov. V tej imajo pravico nastopa vsi ljubitelji tega sporta, bodisi da so včlanjeni v t. t. zvezo ali pa ne.

Prijave se sprejemajo na dan tekmovanja na Rakovniku od pol 3 do pol 9. Opozarjamo vse igralce, ki nameravajo sodelovati, da se na kasnejše prijave ne bomo mogli ozirati. Prijavnina znaša 5 lir.

Igralo se bo po cup sistemu na dva dobljena seta z lympha žogicami.

Igralci, ki bodo izpadli v prvem kolu iz nadaljnjega tekmovanja, imajo pravico sodelovati na tolažilnem turnirju.

Pričetek turnirja točno ob 9, zaključek po možnosti dopoldne. Prvo in drugo plasirani iz zmagovalne skupine in prvo plasirani iz »tolažilne« dobé diplome.

K obilni udeležbi vabimo zlasti skupine igralcev, ki goje ta šport doma in doslej še niso imeli prilike udeležiti se javnih tekmovanj.

Dokažimo javnosti, da to ni le zabava, ampak pravi šport, za katerega naj vzraste splošno zanimanje, kar bo vsekakor podprlo »elito« našega table-tenisa.

Šolska naznanila

Otroški vrtec drž. učiteljske. Ravnateljstvo sporoča, da bo vpisovanje v otroški vrtec drž. učiteljske v torek, dne 13. t. m. od 9 do 11 v poslopu drž. učiteljske v I. nadstropju. Zaradi majhne sobe, kjer bo otroški vrtec, bodo sprejeti v prvi vrsti otroci, stari 5 let, sprejetih pa bo lahko tudi nekaj štiriletnih otrok.

Začetna služba božja za učence I. ženske realne gimnazije bo v cerkvi sv. Jožefa v ponedeljek, 12. oktobra ob 9. Učence vseh razredov naj pridejo pravčasno naravnost v cerkev. — Po službi božji bo seja vsega profsorskega zbora. — V torek, 13. t. m. razvrstitev učenk po razredih: ob 8 vsi osmi razredi, ob 9 oba sedma in peta razreda, ob 10 vsi četrti razredi, ob 14. oba česta, II. klasični razred in vse prvošolke, ob 16 vsi realni drugi in vsi tretji razredi. Zbirališče za vse učence na dvorišču v Lichtenhurnovem zavodu. — Ravnateljstvo.

Na državni klas. gimnaziji se bo začel pouk za vse oddelke III, IV, in VIII. razreda prihodnji teden. Zato naj pridejo učenci IV. in VIII. razreda v torek, 13. X. a učenci III. razreda v sredo, 14. X. ob 13.45 na uršulinsko meštansko šolo. Za druge razrede se bo pouk začel nekako v 14 dneh. Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo I. moške realne gimnazije v Ljubljani javlja, da se bo pričel pouk za učence, ki so se vpisali v 3. in 8. razred, dne 13. oktobra na gimnaziji za Bežigradom. Učenci 3. razreda naj pridejo v šolo 13. t. m. popoldne ob 13.50, učenci osmega pa isti dan dopoldne ob 8. Zbera naj se v avli v III. nadstropju. Začetek pouka za ostale razrede bo kasneje, ker je gimnazijsko poslopje v Vegovi ulici še zasledeno.

Prva meštanska šola na Viču v Ljubljani bo imela šolsko mašo v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 8. Učenci in učence naj se zberejo četrti ure prej pred poslopjem ljudske šole na Viču, pevke pa v pevski sobi pol ure prej. Zborovoditeljica ukrene za petje vse potrebno. Ravnateljstvo.

Izšla je težko pričakovana knjiga — JANEZA JALENA:

»BOBRI«

I. DEL

Dobite jo v vseh knjigarnah in trafikah! - Cenjene naročnike na vezane knjige lepo prosimo, da tako za »Neznani učenec« kakor za »Bobri« še nekaj dni potrpe. Nova lepa oprema po zamisli arh. Gajška zahteva zaslasi v začetku več časa!

Pridobite nam novih naročnikov na »Slovenčevo knjižnico! To je najlepše kulturno udejstvovanje.

Vsaka knjiga le 6 Lir

S. S. van Dyne:

ZAGONETNA SMRT

KRIMINALNI ROMAN

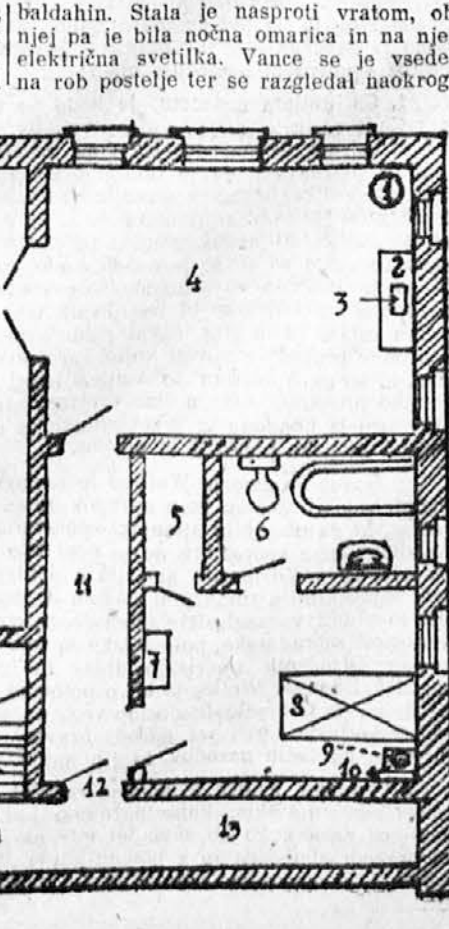
GOSPODA BENSONA

R.: »Gotovo, drugača tudi nisem mogel.«
V.: »So bila vrata tedaj še vedno odprta?«
R.: »Da, še.«
V.: »Kje pa bil major Benson, ko si stopil v stan, Jane?«
R.: »V postelji.«
V.: »Kako to veš?«
R. (presenečen): »Povedal sem že, da sem ga videl.«
V. (po kratkem molku): »Pa čisto zanesljivo veš, da ni prišel več dol?«
R.: »Se enkrat vam povem, da bi ga bil v tem primeru vendar moral videti.«
V.: »Ali ne bi morda lahko prišel po stopnicah iz tretjega nadstropja, kjer stanuje, ne da bi ga ti, ko si se morda vprav tedaj peljal z dvigalom navzgor, videl?«
R.: »To že. Toda po tistem, ko sem mu prinesel sladoled, se nisem več peljal z dvigalom gor, vse do pol trih približno, ko sem odpeljal gospoda Montaguja na njegovo stanovanje.«
V.: »Torej od trenutka, ko si prinesel majorju sladoled, pa do tedaj, ko se je vrnil domov gospod Montagu, nisi nikogar vozil z dvigalom?«
R.: Ne, nikogar, gospod.

V.: »Pa med tem časom nisi niti za trenutek zapustil svojega amesta?«
R.: »Ne, ves čas sem sedel pri dvigalu.«
V.: »Po vsem tem bi se reklo, da si videl majorja Bensonja v noči na 13. junij ob pol ene v postelji in potem vso tisto noč nič več.«
R.: »Da, tako je. Drugi dan precej zgodaj mu je telefonirala neka gospa, (očividno Platzova) in mu povedala, da je bil njegov brat umorjen. Deset minut nato je že odšel zdoma.«
V. (stisnil mu je v roko dolar): »Dovolj bo, a nikomur ne smeš povedati, da smo bili tu, drugače se lahko znaideš v luknji, razumeš? Zdaj pa se vrni na svoje mesto.«
Cim je odšel, je Vance dejal Markhamu nekajm proseče:
»Dragi prijatelj, v imenu družabnosti, pravice in v dobrobit številnih ljudi ter zaradi vseh drugih stvari, ki jih čuti naš urad, te zdaj ponižno prosim, da se sprijazniš še z nečim, kar bo zelo koristno in kar se sicer zelo upira tvojemu značaju. Čutim potrebo, izvesti »cracijo« v majorjevem stanovanju, če se smem malo slikoviteje izraziti.«
»Počemu vendar?« je ugovarjal Markham ves osumljen. »Ali si ob pamet! To, kar je povedal majorjev služabnik,

je vendar dovolj jasno. Dobro vem, kdaj kakšna priča govori resnico in kdaj ne.«
»Prav gotovo je govoril resnico,« je odvrnil Vance jasno, »in vprav zato hočem iti v majorjevo stanovanje. Povrh tudi ni nevarnosti, dragi Markham, da bi se major ob tej uri vrnil... Spomini se tudi, da si mi obljubil vso svojo pomoč.«
Markham je še naprej ugovarjal, a Vance ga, je, kot običajno, ugnal in ne kaj min nato smo že vdrl v stanovanje majorja Bensonja, pri čemer smo se poslužili vitriha.
Edini vhod v stanovanje je bil skozi vrata, ki so preko presledka med stopnicami držala na opek hodnik, po katerem se je prišlo naravnost v salon. Na desni strani ob hodniku, blizu glavnega vhoda, so bila vrata v spalnico. Vance je šel kar naravnost v salon. Na desni strani je bil v njem kamin, na katerem je stala starinska ura na nihalo, izdelana iz mahagonijevega lesa. V kotu pri kamini je stala mizica, v kateri je bil srebrni hladilnik.
»Evo, to je tista ura, ki kaže točen čas,« je dejal Vance, »in evo tu tudi hladilnik, ki je dečko vanj dal tisti sladoled.«
Obrnil se je proti oknu in pogledal na notranje dvorišče, ki je bilo približno petnajst metrov globoko pod njim. »Major gotovo ni mogel priti skozi to okno na dvorišče,« je pripomnil. Spet se je obrnil in nekaj minut gledal po hodniku.
»Strežnik je kaj lahko ugotovil, da je bila v spalnici luč ugasnjena. Vrata so bila odprta in če bi bila luč prižgana,

bi bil prav gotovo videl njeno svetlobo, ki bi obsevala bele stene na hodniku.«
Stopil smo v spalnico. V njej je bila električna svetilka. Vance se je vsedel postelja, ne preveč velika, in je imela baldahin. Stala je nasproti vratom, ob njej pa je bila nočna omarica in na njej električna svetilka. Vance se je vsedel na rob postelje ter se razgledal naokrog.

Jutrišnji svet v znamenju atomske moči

30 gramov vode bi gnalo električno centralo, močno 100.000 kilovatov

Vsak se je že nešteto krat lahko prepričal, da danes v vseh državah, zlasti pa še v tistih, ki so v vojni, pripisujejo največjo važnost vprašanju oskrbe s premogom in drugimi pogonskimi sredstvi. V vojskujočih se državah je to prav za prav glavno vprašanje, okrog katerega se vse vrtilo, vprašanje, od čigar rešitve ni odvisno samo nemoteno obratovanje po raznih tovarnah, železnicah in drugod, temveč tudi uspehi na bojiščih.

Koliko ima zemlja še premoga in bencina v zalogi

Drugo nič manj važno vprašanje, kakor to, kako naj si ta ali ona država zagotovi zadostne količine pogonskega goriva, pa je tudi vprašanje, za koliko časa ima zemlja v sebi sploh še zalogo premoga ali pa bencina. Tega seveda ni mogoče na noben način čisto natančno ugotoviti, ker je zemlja, kljub silnemu napredku, ki ga je tehnika doživela v zadnjih desetletjih, še vedno premalo raziskana. Točnih števil o količinah zemeljskih zalog raznih pogonskih sredstev torej nimamo na razpolago, pač pa je vse samo šele približna ocenitev. Mnenja strokovnjakov in učenjakov, ki se bavijo z reševanjem teh vprašanj, so dokaj deljena. Nekateri zatrjujejo, da ima zemlja na primer premoga na razpolago še za celih dva tisoč let, čeprav bo poraba tudi v bodoče tolikšna, kakor je bila v zadnjih letih pred sedanjo vojno. Drugim pa se ta številka zdi daleč previsoka. Glede petrolejskih zemeljskih zalog pa učenjaki menijo, da jih bo začelo primanjkovati že okrog leta 1960, torej že po kakšnih dvajsetih letih. Kar pa zadeva zemeljske pline, pa pravijo, da jih ima zemlja v zalogi v tistih krajih, kjer so jih zdaj največ izkoriščali, komaj še dvajsetkrat tolikšno količino, kakor pa so jo iz zemlje načrpali leta 1935. Potem takem bi že čez kakšnih trinaest let tudi zaloge zemeljskega plina skoraj čisto usahnile.

Tudi »beli premog« ne bi zadoščal

Spričo takšnih pomislekov, oziroma znanstvenih domnev, bi se bilo pač treba sprijazniti z mislijo, da bo svet v bodoče moral poiskati kakšen drug vir, iz katerega bo črpal pogonsko silo za svoje najraznovrstnejše motorije. Človek je najprej pomislil na tako imenovani »beli premog«, ki ga je v zadnjih letih ali desetletjih začel vedno bolj izkoriščati. Kakor iz nekega strahu, da bo prezgodaj izčrpal zemeljske zaloge drugih vrst pogonskega sredstva, je začel izkoriščati vsaj tam, kjer je bilo to brez večjih stroškov mogoče — vodno silo. In to je tisti »beli premog«, ki ga imamo v mislih. Vendar pa si ne moremo misliti, da bi človek — če bo

proizvodnja te vrste energije naraščala v istem tempu, kakor je v zadnjih letih, mogel zadostiti vsem svojim potrebam po pogonskem sredstvu samo z »belim premogom«, saj tega ni povsod dovolj na razpolago. Imamo na zemlji na primer ogromne pokrajine, ki so brez vsake, vsaj večje reke, zlasti takšne, ki bi človek nje vodno moč lahko izkoristil v kakšne večje industrijske namene. Pravi naravni premog ali bencin torej človeku dosti bolj služita, kakor pa »beli premog«, vodna sila. Če pa so računi geoloških strokovnjakov vsaj približno točni — če nimamo drugih bolj zanesljivih, se moramo pač nanje zanesti — bo človek čez nekaj desetletij moral začeti misliti na kakšne druge vire energije, na drugo silo, ki mu bo gnala motorije po tovarnah, cestah in v zraku.

Nadomestkov je dovolj: sonce, voda tropskega morja, plima, veter in atomi

Spričo takšnih tehničnih pomislekov res ni čudno, če se je učen svet zadnje čase začel vedno bolj baviti z vprašanjem, s kakšnim virom pogonske sile naj bi nadomestil premog in bencin, ko bo tega začelo zares občutno primanjkovati. Vsa takšna razglabljanja so zdaj takorekoč šele nekako tipanje, poskušanje. Nekateri učenjaki se z vso vneto ukvarjajo z mislijo, da bi v soncu dobili tisti vir pogonske sile, ki bi z njim uspešno nadomestili premog in bencin in ki bi ga na drugi strani tudi nikdar ne zmanjkalo, vsaj dolge milijone let še ne, dokler sonce ne ugasne. Teoretično je seveda tudi to vprašanje razmeroma lahko rešiti, v praksi pa se pojavijo silne, na videz nepremagljive težave, saj je treba računati na toliko in toliko drugih okoliščin. Nadomestek za dodani premog in bencin spet drugi učenjaki skušajo najti v toploti, ki jo ima morska voda v tropskih krajih toliko v zalogi, dalje v morskih valovih, v plimovanju, v vetru in v ogromni sili, ki jo skrivajo v sebi atomi.

Atomi obljublajo še največ

Od vseh še najbolj presenetljiva rešitev, kako nadomestiti premog in bencin z novim, neusahljivim virom pogonske sile, je tista, po kateri naj bi ta odlični nadomestek dala atomska energija. Z razbijanjem atomov bi si človek lahko preskrbel tako ogromne zaloge pogonske sile, da je nikdar ne bi bilo mogoče izčrpati. Ali mar ni nekaj presenetljivega, naravnost čudovitega, če pomislimo, da bi se pogonsko sredstvo, kolikor bi ga zadoščalo, da bi kar celo leto gnalo 100.000 kilovatov močno električno centralo, lahko zllilo v skodelico za kavo! V ta namen bi zadoščalo 30 gramov vode ali kakršne koli druge navadne tekočine.

»Človek bi počil od samega smeha«

Tako včasih kdo pravi in v resnici se je e večkrat zgodilo, da je kdo od smeha umrl

Včasih kdo izrazi svoje mnenje rečimo o kakšni zabavni predstavi s tem, da kratkoma reče: »Človek bi počil od smeha! Vendar pa pri tem gotovo ne misli tako zelo dobesedno, oziroma sploh ne misli, da bi bilo tudi od samega smeha mogoče umreti. Vendar pa tudi to ni nič nemogočega, kakor dokazujejo nekateri primeri iz davne in bližnje preteklosti. Slavni grški slikar Zeusi je nekoč ogledoval sliko hudobne starke, ki je bila njegov lastni umotvor, ter se pri tem tako dolgo smejal, da je od samega smeha umrl. A tako silno se najbrž res še ni nihče smejal, kakor neki Bob Mitchinson iz Amerike. Bilo je leta 1926, ko je temu Amerikancu prišel v roke časopis z izredno duhovitimi slikami. Bob Mitchinson je bruhnil v smeh in nihče več ni mogel tega smeha ustaviti. Pravijo, da se je ta mož smejal kar več mesecev neprenehoma. Niti za trenutek se ni njegov obraz zresnil. Smejati se je tudi med jedjo in celo med epanjem! Tisto leto so pokopali nekega njegovega bližnjega sorodnika in je tako tudi Bob Mitchinson moral iti za pogrebom. Toda, medtem ko so drugi jokali in žalovali za pokojnikom, se je Bob neprenehoma smejal. Pravijo, da je bil pri tej priliki njegov smeh krčevit, pobožen in obenem strašen.

Vladna kriza v Iraku se je rešila tako, kakor je bilo treba pričakovati. Predsedništvo je dobil Nuri Said, ki velja za angleškega in ameriškega agenta.

L. C.

Mizar Luka

Poklicala je sosedo in ta je poslala po najstarejšo žensko v vasi, da so prihiteli z najrazličnejšimi zdravili. Drgnile so Anico, ki s silo odpirale usta in ji hotele vlivati neka krepčila vanje. Tako je bilo kmalu zbranih pri Lukovi hiši veliko žensk. Tudi Rozika se je privlekla s podstrešja, ker sta jo vzdrmlili jok in vpitje ob tej nenavadni uri. Med množico ljudi, ki so navreli skupaj, je opazila tudi svojega brata Nandeta, ki je samo nemo zrl početje žensk. Niti sence usmiljenja ali žalosti ni bilo opaziti na njegovemu obrazu.

Ženske so jokale in grozile očetu. Moški, ki so se že tudi zbrali, so stali malo vstran in tolažili vse jokajoče. Fantje so zatrjevali, da bodo starega Luko počakali in obračunali z njim, ko se bo vračal iz gostilne. Lukova žena jih je odvrčala od tega. Zgrudila se je ob mrtvi Anici in tiščala obraz k tlom ter ihtela: »Le zakaj mora srečati človeka taka žalost? Moj Bog! Kaj sem ti vendar storila, da me tako tepeš? Da ne bi nikoli spoznala tega človeka, bi bilo stokrat boljše!«

Zenskam se je tako smilila, da so jo vabile, naj gre kar z njimi in pusti kočo pijanec. Z otroki vred naj bi šla. Vendar se je bala storiti kaj takega. Tu so vendar otroci in za te je treba skrbeti.

»Moj Bog! Koliko terjah od mene?« je tožila.

Medtem se je stari Luka zavlekel spet k mizi, politi z vinom, da je smrdelo po pivnici. Naročil je vina. Pri svoji mizi je sedel sam. V drugem kotu je sedelo nekaj moških, ki se z njimi niso hoteli spuščati v razgovor, čeprav jim je neprestano ponujal besedo. Otepali so se ga, kakor živina tistih velikih obadov, ki se ji zarijejo v meso in ji pijejo kri.

»Mislite, da ne pijem za svoje? Tudi jaz pijem na svoj račun, ne samo vi, ki si ne upate plačati niti pol litra!« jih je zbadal.

»Le pij! Saj ti ne bomo ničesar vzeli. Kar napij se, revež žejni!« ga je eden zavrlil.

»Kaj boste vi? Nič si ne upate. Jaz bom pa pil, dokler bom živel,« je trdil Luka.

»Tako je, ja! Kajne, Luka, le enkrat živimo na svetu!« mu je smehljaje pritrdil gostilničar. Za njegovim smehljajem se je skrival skriti pohlep po Lukovi hiši, ki je bila že itak napol njegova. Ze dolgo je pil na kredit in gostilničar mu je vselej zatrjeval: »O, Luka, ti boš še pri meni vedno dobil! Kadar koli boš hotel!«

To je Luka dvignilo. Cutil se je povišanega, če mu je nekoč izjavil, da mu zaupa in mu še da na kredit. Zato je še bolj pil in še drugim naročeval.

»Kdo ti bo pa potem plačeval, ko ti bo že vsa hiša zlezla po grlu?« ga je eden podražil.

»Hal! Hal!« se je Luka zarežal. »Ti prav gotovo ne, ker si preskorp. Nič nimaš več kot jaz, čeprav stiskaš vsako paro.«

»Imam vsaj svojo streho, a ti je ne boš imel dolgo!« se je ta odrezal.

»Kaj zabavljaš? Skušaj samo! Si ga videl? Iz žepa je privlekel dolg nož, ki ga je nato z zamahom zabodel na mizo pred sabo.

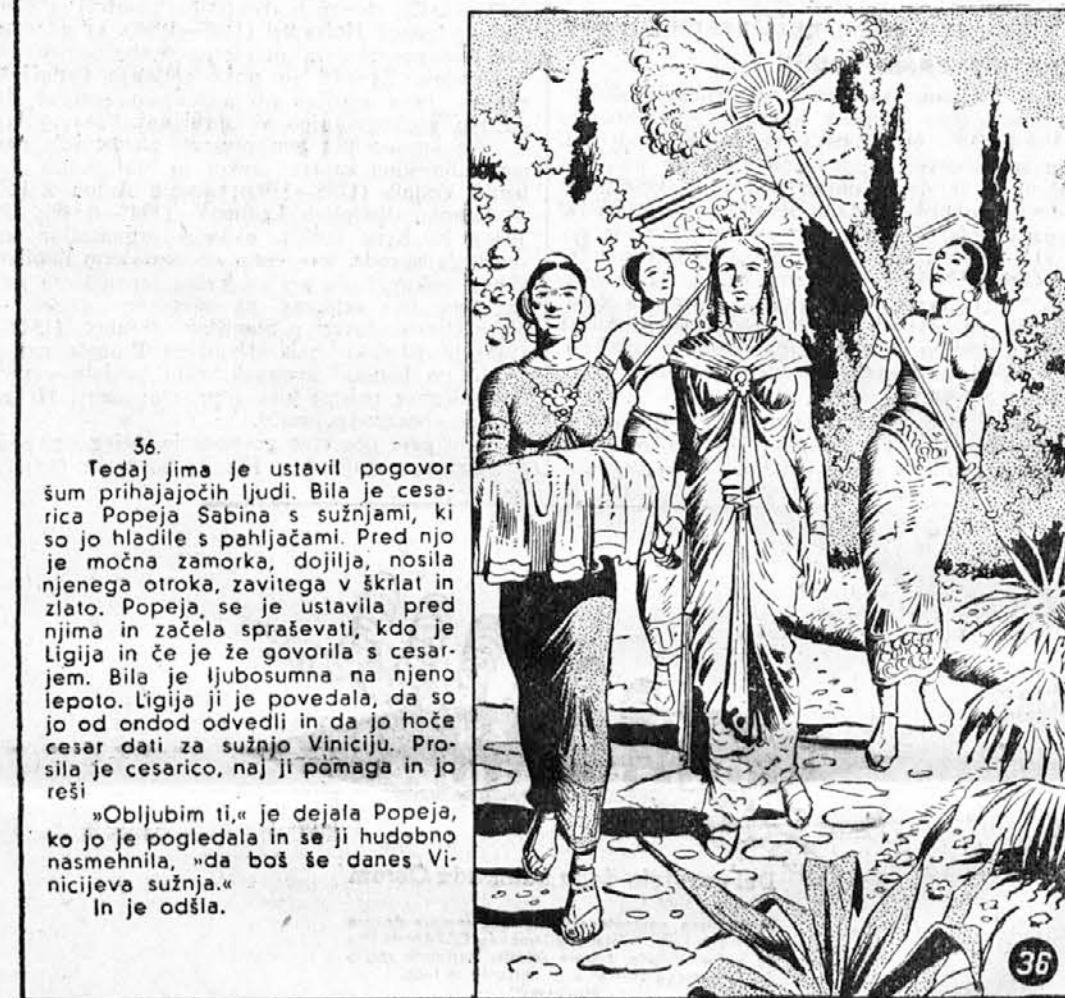
»Kaj se le bahaš? Še žabe bi ne razparal z njim. Kaj prav za prav hočeš? Bi mogoče rad ležal zunaj pred pragom?«

Tedaj je posegel vmes gostilničar in miril. »Kaj se boste preklali, saj ni vredno. Pijte in se raje veselite! Saj zato pijemo, da se malo razvedrmo in pozabimo na neprijetne stvari. Kaj bi se prerekal!«

Ona družba pa je nekaj na tihem šepetala. Potem je nagnila kozarce in se dvignila. Ko je šla mimo Luke, se je eden opogumil in dejal: »No, Luka! Kaj se bomo za prazen nič prepirali? Po-

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

15 Pokrajinski vestnik — 17.10 Nove plošče Cetra — 17.55 I. VELIKONJA: Kuharski nasveti — gospodinjsko predavanje v slovenščini — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Komorna glasba — 20. Napoved časa. Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Vojaške pesmi — 20.45 Lirična prireditev družbe EIAR: Neron — Opera v štirih dejanjih Arriga Boita. — V odmorih: predavanje v slovenščini — zanimivosti v slovenščini — poročila v italijanščini.

širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

V Žužemberku so partizani umorili občinskega tajnika Jeniča, gostilničarja Finka in njegovo ženo Pavlo ter še tri druge osebe. Vdrli so tudi v cerkveno grobnico in premetavali krste in kosti. Med voditelji te tolpe so bili Kocbek, dr. Brilej Jože in Brejc. Ali so ti bivši »krščanski« socialisti komunisti ali niso? Sodite po delih, tisti, ki še delate razlike in najdete za vsakogar zagovore!

gnili k sebi. Nato so mu pokrili glavo, zamašili usta ter mu zvezali roke in noge. Potem so mu jih namazali, da se je zvijal pod udarci, čeprav je bil pijan.

Proti Vsem svetim je vlažen veter bril čez polja in napajal vse s preobilno vlogo. V obraz je ostro rezal, kakor bi kdo s kleščami ščipal meso z njega. Polje je bilo prazno. Le tu pa tam je bila še kaka njiva repe, ki je ljudje zaradi neprestanega deževja niso mogli spraviti, ali pa je niso več rabili. Ozimina je lepo zelenela in ta mrzli jesenski zrak ji je dal lepo temno zeleno barvo. Pastirji so kurili in dim se je vlačil tik nad zemljo. Po vrtovih so cvele le še rože, ki so jih ljudje nosili na grobove za Vse svete.

Nekega dne so prišli k Lukovim orožniki z županom. Le deca je bila doma. Mati je grabljala v gozdu stelo, oče pa je zaradi uboja Anice sedel v zaporu skoraj že mesec dni. Orožnika sta opravila tudi z otroki. Potegnili sta beležnici iz žepa in pisala sproti vsak odgovor.

»Kako je tebi ime?« vpraša orožnik.

»Rozika.« Plaho je zrla v orjaški postavi in v usta je vtaknila prst, ker ni vedela, kam bi položila roko, da bi pregnala vsaj malo nerodnosti.

»No, Rozika, kje pa hodi Nanda? Saj imaš brata, ki mu pravijo Nanda, ne?«

»Ja, pa ne vem, kje je zdaj. Najbrž je šel z Gosakovimi po stelo.«

»Kje pa zvečer spi?«

»Na senu. Tu gor!« in pokazala je lestvo, po kateri spleza Nanda na seno spat.

»Pride pozno zvečer domov?«

»Precej pozno. Jaz ga redkokdaj vidim.«

»Kaj pa med imaš ti rada?«

»O, tisto pač. Tisto pač! Saj je tako sladek.« Tu je raztegnila nežna usteca in se skoraj glasno zasmejala.

(Nadaljevanje.)